



HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/23-01/40

URBROJ: 65-23-02

Zagreb, 2. lipnja 2023.

P.Z. br. 507

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192., a u vezi s člankom 207.a Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o europskoj državi sudionici između Republike Hrvatske i Europske svemirske agencije*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 2. lipnja 2023. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra znanosti i obrazovanja dr. sc. Radovana Fuchsa i državne tajnike Stipu Mamića, Ivicu Šuška i dr. sc. Ivu Ivanković.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-11/08

URBROJ: 50301-04/12-23-6

Zagreb, 2. lipnja 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o europskoj državi sudionici između Republike Hrvatske i Europske svemirske agencije

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 207.a Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o europskoj državi sudionici između Republike Hrvatske i Europske svemirske agencije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra znanosti i obrazovanja dr. sc. Radovana Fuchsa i državne tajnike Stipu Mamića, Ivicu Šuška i dr. sc. Ivu Ivanković.

 3
PREDSJEDNIK
dr. sc. Andrej Plenković

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU
SPORAZUMA O EUROPSKOJ DRŽAVI SUDIONICI IZMEĐU
REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE SVEMIRSKJE AGENCIJE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O EUROPSKOJ DRŽAVI SUDIONICI IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE SVEMIRSKJE AGENCIJE

I. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 140. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA ŽELI POSTIĆI

S globalnim porastom svemirskih aktivnosti porasla je i potreba za međunarodnom suradnjom kakvu je moguće ostvariti samo unutar međunarodne organizacije koja okuplja većinu država, pa je prema tome bilo logično da uporište takve suradnje bude Europska svemirska agencija (u daljnjem tekstu: ESA). ESA je međuvladina organizacija koja broji 22 države članice, uspostavljena 1975., s misijom oblikovanja razvoja europskih svemirskih mogućnosti i osiguravanja ulaganja u svemir i svemirske tehnologije, a na dobrobit građana Europe i svijeta. Svrha ESA-e jest osigurati i promicati, u isključivo miroljubive svrhe, suradnju među europskim državama u svemirskim istraživanjima i tehnologiji te njihovim primjenama u svemiru, a s ciljem njihove upotrebe u znanstvene svrhe, kao i za operativne svemirske primjenjive sustave.

Sporazum o europskoj državi sudionici između Republike Hrvatske i Europske svemirske agencije (u daljnjem tekstu: Sporazum), potpisan je 23. ožujka 2023. u Parizu, Francuska Republika. Sporazum je potpisan uzimajući u obzir plodnu suradnju koja je već uspostavljena na temelju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europske svemirske agencije o svemirskoj suradnji u mirnodopske svrhe („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, broj 5/18.), koji je potpisan 19. veljače 2018., a stupio je na snagu 7. rujna 2018. i Provedbenog dogovora između Europske svemirske agencije i Vlade Republike Hrvatske o tehničkoj pomoći i ekspertizi, koji je stupio na snagu 30. travnja 2020. te uzimajući u obzir Rezoluciju o mjerama industrijske politike za postizanje uspješne integracije europskih država u sklopu ESA-e koju je Vijeće Agencije donijelo 13. prosinca 2018. (ESA/C/R/CCLXXVII/Res.1 (final)).

Ovim zakonom potvrđuje se Sporazum kako bi se omogućilo Republici Hrvatskoj da kao njegova stranka što kvalitetnije pridonese praćenju svemirskih politika. Ovim Sporazumom Republika Hrvatska postaje europska država sudionica, a stranke su suglasne surađivati u svemirskim aktivnostima. Dodatno, Sporazumom se podržava neposredna suradnja u odnosu na svemir i svemirske tehnologije, a obuhvaćat će: znanost o svemiru, istraživanja i primjene promatranja Zemlje, telekomunikacije, istraživanje mikrogravitacija, inženjering i uporabu zemaljskog segmenta te obrazovanje i podizanje svijesti o važnosti svemira i svemirskih tehnologija.

Sklapanjem Sporazuma omogućit će se jačanje suradnje između znanstvenog i gospodarskog sektora, pošteno i pravedno industrijsko sudjelovanje hrvatskih sudionika u budućim programima ESA-e, ali i usklađenost svemirskih aktivnosti država članica i Republike

Hrvatske. Navedeno podrazumijeva intenziviranje suradnje između akademskog i privatnog sektora u Republici Hrvatskoj i državama članicama ESA-e.

Zaključno, umrežavanje hrvatske znanosti i gospodarstva u visokorazvijene svjetske krugove preduvjet je za snažniji razvoj istraživačkog, inovacijskog i gospodarskog potencijala Republike Hrvatske u ovom području. Svemir je jedno od područja na kojima Republika Hrvatska nastoji umrežiti hrvatsku znanost i gospodarstvo na međunarodnoj razini.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI ZAKONOM

Ovim zakonom potvrđuje se Sporazum kako bi njegove odredbe, u smislu članka 141. Ustava Republike Hrvatske, postale dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

Sporazumom je usvojeno načelo međusobne suradnje, a stranke su suglasne surađivati u svemirskim aktivnostima u skladu s uvjetima navedenima u Sporazumu. Republika Hrvatska ovime potvrđuje i prihvaća da ESA uspostavlja sporazume o suradnji s drugim državama nečlanicama slične ovom Sporazumu.

Sporazumom je navedeno kako je Republika Hrvatska suglasna da će na svim razinama suradnje s ESA-om kao europska država sudionica (ECS država) djelovati u skladu sa svrhama za koje je ESA osnovana, kako je određeno Konvencijom o osnivanju Europske svemirske agencije, a posebice vezano uz pitanje istraživanja i korištenja svemira isključivo u miroljubive svrhe. Dodatno, Sporazumom je regulirano da Republika Hrvatska i ESA razmjenjuju informacije o sadržaju i planiranju sadašnjih i budućih svemirskih programa, kao i informacije o potanjima od znanstvenog i tehničkog interesa.

Prema Sporazumu, Republika Hrvatska sudjeluje u provedbi programa i aktivnosti ESA-e, isključujući „Tehnološki razvoj” ESA-e, svojim financijskim doprinosom Planu za europske države sudionice (u daljnjem tekstu: PECS). Opći cilj PECS-a je uključiti Republiku Hrvatsku u programe i aktivnosti ESA-e te na najučinkovitiji način pripremiti Republiku Hrvatsku da potencijalno postane pridruženi član. Posebni ciljevi PECS-a jesu: razviti suradnju između znanstvenih i korisničkih zajednica u Republici Hrvatskoj i u državama članicama ESA-e, stvoriti i ojačati odgovarajuću industrijsku stručnost i kapacitete Republike Hrvatske kako bi se omogućilo pošteno i pravedno industrijsko sudjelovanje u budućim programima ESA-e, omogućiti neizravan pristup programima i aktivnostima ESA-e, poticati razumijevanje Republike Hrvatske vezano uz pitanje načina organizacije i funkcioniranja ESA-e, europskih svemirskih proizvoda, standarda i postupaka, posebice putem osposobljavanja i tečajeva za hrvatska izaslanstva, osigurati usklađenost svemirskih aktivnosti država članica i Republike Hrvatske, primjerice izbjegavanjem nepotrebnog udvostručavanja.

Jedan od načina za zadržavanje mladih i sposobnih ljudi su kompetitivni međunarodni projekti u kojima mogu sudjelovati radeći i studirajući u hrvatskim obrazovnim i znanstvenim institucijama. Zajednički međunarodni svemirski projekti u područjima koja obuhvaćaju: znanost o svemiru, istraživanja i primjene promatranja Zemlje, telekomunikacije, istraživanje mikrogravitacija, inženjering i uporabu zemaljskog segmenta te obrazovanje i podizanje svijesti o važnosti svemira i svemirskih tehnologija rezultirat će povezivanjem akademskog i gospodarskog sektora, a što će kao rezultat imati bolju umreženost međunarodnih i nacionalnih dionika s ciljem pozicioniranja naše industrije na zahtjevnom međunarodnom tržištu.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

V. ZAKONI KOJIMA SE POTVRĐUJU MEĐUNARODNI UGOVORI

Temelj za donošenje ovoga Zakona nalazi se u članku 207.a Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), prema kojemu se zakoni kojima se, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, potvrđuju međunarodni ugovori donose u pravilu u jednom čitanju, a postupak donošenja pokreće se podnošenjem konačnog prijedloga zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već sklopljenim međunarodnim ugovorom, kao i na činjenicu da se u ovoj fazi postupka, u pravilu, ne može mijenjati ili dopunjavati tekst međunarodnog ugovora, predlaže se ovaj Konačni prijedlog zakona raspraviti i prihvatiti u jednom čitanju.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU
SPORAZUMA O EUROPSKOJ DRŽAVI SUDIONICI IZMEĐU REPUBLIKE
HRVATSKE I EUROPSKE SVEMIRSKJE AGENCIJE**

Članak 1.

Potvrđuje se Sporazum o europskoj državi sudionici između Republike Hrvatske i Europske svemirske agencije, potpisan u Parizu 23. ožujka 2023., u izvorniku na hrvatskom i engleskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na hrvatskom jeziku, glasi:

Sporazum o europskoj državi sudionici

Između

Republike Hrvatske

i

Europske svemirske agencije

Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu „Hrvatska”), koju zastupa Radovan Fuchs, ministar znanosti i obrazovanja,

i

Europska svemirska agencija (u daljnjem tekstu „ESA“ ili „Agencija”), međuvladina organizacija osnovana Konvencijom, otvorenom za potpisivanje u Parizu 30. svibnja 1975., koja je stupila na snagu 30. listopada 1980. (u daljnjem tekstu „Konvencija”), koju zastupa Josef Aschbacher, generalni direktor,

u daljnjem tekstu pojedinačno „stranka” ili zajedno „stranke”,

UVJERENE u prednosti održavanja i jačanja razine međunarodne suradnje u svemirskim aktivnostima isključivo u miroljubive svrhe,

UZIMAJUĆI U OBZIR Rezoluciju o provedbi mjera koje se odnose na europske države sudionice koju je Vijeće Agencije donijelo 21. ožujka 2001. (ESA/C/CL/Res. 2 (Final)), kojom je Agencija uvela novi suradnički pristup namijenjen europskim državama nečlanicama s ciljem njihova mogućeg pristupanja Konvenciji,

UZIMAJUĆI U OBZIR plodnu suradnju koja je već uspostavljena na temelju Sporazuma između Europske svemirske agencije i Vlade Republike Hrvatske o suradnji području svemira u mirnodopske svrhe, koji je potpisan 19. veljače 2018. godine, a stupio je na snagu 7. rujna 2018. godine, te Provedbeni dogovor između Europske svemirske agencije i Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske o tehničkoj pomoći i stručnom znanju, koji je stupio na snagu 29. svibnja 2020. godine,

UZIMAJUĆI U OBZIR Rezoluciju o mjerama industrijske politike za postizanje uspješne integracije europskih država u sklopu ESA-e koju je Vijeće Agencije donijelo 13. prosinca 2018. (ESA/C/R/CCLXXVII/Res.1 (final)),

S OBZIROM na želju koju je Hrvatska izrazila za provedbom europske svemirske politike (članak II.a Konvencije) i jačanjem suradnje s Agencijom u sklopu ovoga novoga suradničkog pristupa s europskim državama sudionicama (u daljnjem tekstu „ECS” u jednini i „ECS-ovi” u množini),

UZIMAJUĆI U OBZIR članke II. i XIV.1. Konvencije,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

ČLANAK 1. SVRHA

- 1.1 Ovim Sporazumom Hrvatska postaje europska država sudionica, a stranke su suglasne surađivati u svemirskim aktivnostima u skladu s ovdje navedenim uvjetima. Hrvatska ovime potvrđuje i prihvaća da Agencija uspostavlja sporazume o suradnji s drugim državama nečlanicama slične ovom Sporazumu, čime se takve druge države kvalificiraju kao ECS-ovi.
- 1.2 Hrvatska je suglasna da će na svim razinama suradnje s Agencijom kao ECS djelovati u skladu sa svrhama za koje je Agencija osnovana, kako je određeno Konvencijom, a posebice vezano uz pitanje istraživanja i korištenja svemira isključivo u miroljubive svrhe.

ČLANAK 2. PREDNOSTI, PROVEDBA I PRIDRUŽIVANJE

- 2.1 Hrvatska sudjeluje u provedbi programa i aktivnosti Agencije, isključujući „Tehnološki razvoj” Agencije, svojim financijskim doprinosom Planu za europske države sudionice (u daljnjem tekstu „PECS”), o čijem će se sadržaju zajednički dogovoriti s Agencijom, što je podložno ostalim odredbama ovog Sporazuma.
- 2.2 Hrvatska također prima obavijesti o prilikama za znanstvene misije Agencije koje joj omogućuju da predloži nabavu instrumenata koji će se uključiti u te misije Agencije na razini Glavnog istraživača (GI) ili Istraživača suradnika (IS).

ČLANAK 3. KORIŠTENJE OBJEKATA, USLUGA I PROIZVODA

- 3.1 Podložno uvjetima iz članka 7. ovog Sporazuma te prethodnim zahtjevima i obvezama Agencije, Hrvatska ima pristup objektima i uslugama Agencije na osnovi naknade troškova za svoje nacionalne svemirske projekte obuhvaćene ovim Sporazumom. Metode za izračun troškova su one koje se primjenjuju na države članice Agencije pri korištenju objekata i usluga Agencije za vlastite nacionalne svemirske projekte. Zauzvrat, Hrvatska stavlja na raspolaganje svoje objekte i usluge Agenciji i njezinim državama članicama pod pravednim uvjetima.
- 3.2 U razvoju svoga nacionalnoga svemirskog potencijala i u planiranju nacionalnih svemirskih misija Hrvatska će se ponajprije referirati na korištenje europskih svemirskih transportnih sustava te objekata, proizvoda i usluga koji pripadaju Agenciji ili njezinim državama članicama ili su razvijeni ili djeluju pod njihovim pokroviteljstvom. Hrvatska nadalje podupire napore Agencije da promiče uporabu europskih transportnih sustava, objekata, proizvoda i usluga onih međunarodnih tijela kojima pripada, a koja koriste sustave ili usluge sa svemirskom komponentom.

ČLANAK 4. INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

- 4.1 Za potrebe ovog Sporazuma „intelektualno vlasništvo” ima značenje navedeno u članku 2. Konvencije o osnivanju Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo, potpisane u Stockholmu 14. srpnja 1967. godine.
- 4.2 Stranke osiguravaju odgovarajuću i učinkovitu zaštitu intelektualnog vlasništva koja može proizaći iz rada obavljenog na temelju ovog Sporazuma i svih postojećih prava koja mogu doći u obzir tijekom takve suradnje.
- 4.3 Posebne odredbe o pravima na pristup, širenje i uporabu tehničkih informacija i podataka te intelektualnog vlasništva koji su razvijeni na temelju ovog Sporazuma primjenjuju se na pravila i postupke Agencije.
- 4.4 Stranke nastoje, u sklopu zakonodavstva ili propisa koji se primjenjuju na svaku od njih, olakšati razmjenu znanstvenih i tehničkih informacija, podataka i dobara od zajedničkog interesa u pogledu znanosti o svemiru, tehnologije i primjena potrebnih za provedbu ovog Sporazuma.

ČLANAK 5. INFORMACIJE, RAZMJENA STRUČNJAKA I PRISTUP PROGRAMIMA ZA MLADE DIPLOMANTE I STIPENDISTE AGENCIJE

- 5.1 Hrvatska i Agencija razmjenjuju informacije o sljedećem:
 - a. sadržaj i planiranje njihovih sadašnjih i budućih svemirskih programa;
 - b. pitanja od znanstvenog i tehničkog interesa koja proizlaze iz njihove svemirske djelatnosti. Posebice, Hrvatska prima izvješća koja Agencija objavljuje i stavlja na raspolaganje, kao i informacije o napretku programa Agencije.
- 5.2 Pružanje bilo kakvih informacija o Agenciji u svim slučajevima podliježe poštivanju svih vlasničkih prava na takve informacije od strane Hrvatske. Hrvatska se nadalje obvezuje da neće širiti informacije koje podliježu sporazumima o povjerljivosti potpisanim s Agencijom ili koje inače nisu općenito dostupne izvan područja Hrvatske i država članica Agencije, bilo izravno ili putem posrednika koji djeluju na tim područjima ili izvan njih.
- 5.3 Hrvatska nije dužna priopćiti informacije ako smatra da bi takva komunikacija ili širenje informacija bili u neskladu ili u suprotnosti s interesima vlastitih sporazuma s trećim stranama ili uvjeta pod kojima su te informacije dobivene.

Agencija nije dužna priopćiti informacije ako smatra da bi takva komunikacija ili širenje informacija bili u neskladu ili u suprotnosti s interesima vlastitih sporazuma s trećim stranama ili uvjeta pod kojima su te informacije dobivene.

- 5.4 Hrvatska i Agencija mogu uspostaviti program za omogućavanje razmjene stručnjaka koji se bave radom u nadležnosti Agencije, u skladu sa zakonima i propisima koji se odnose na ulazak i boravak u Hrvatskoj ili odlazak iz Hrvatske i pravnim okvirom Agencije, uključujući sporazume s trećim stranama.
- 5.5 Hrvatska ima pristup programima za mlade diplomante i stipendiste Agencije, podložno uvjetima koji se zajednički dogovaraju.
- 5.6 Hrvatska i Agencija zajedno se savjetuju i kada su zastupljene na međunarodnim organizacijama, konferencijama i sastancima koji se odnose na svemirske aktivnosti, u svrhu razmjene mišljenja o pitanjima od zajedničkog interesa te nastoje, prema potrebi, uskladiti svoja stajališta o pitanjima koja bi mogla utjecati na provedbu njihovih programa i aktivnosti zajedničkog prostora.

ČLANAK 6.

ODBOR PECS-A, ZASTUPANJE

- 6.1 Za pitanja od značaja za provedbu ovog Sporazuma i koordinaciju s drugim ECS-ovima, ECS-ovi osnivaju poseban odbor koji se naziva „Odbor PECS-a” i djeluje u skladu s uvjetima iz Priloga ovom Sporazumu.
- 6.2 Za pitanja vezana uz PECS i pitanja od zajedničkog interesa između ESA-e i Europske unije, Hrvatska ima pravo biti prisutna na sastancima Vijeća Agencije i njegovih podređenih tijela u svojstvu promatrača imenovanjem jednog predstavnika, koji može biti u pratnji savjetnikā. Hrvatska prima nacрте dnevnih redova i relevantne dokumente dostupne državama članicama kako bi joj se omogućilo sudjelovanje na sastancima Vijeća i njegovih podređenih tijela u svojstvu promatrača.

ČLANAK 7.

FINANCIJSKI DOPRINOSI

Hrvatska će sudjelovati i, u skladu s Financijskim propisima i uputama Agencije, financijski će pridonijeti PECS-u, posebice potpisivanjem „Povelje PECS-a”, u skladu s uvjetima Priloga ovom Sporazumu.

ČLANAK 8.

INDUSTRIJSKA POLITIKA

- 8.1 U pogledu zemljopisne raspodjele ugovora koji se odnose na PECS u kojem sudjeluje Hrvatska, Agencija provodi primjenjiva pravila industrijske politike iz Priloga I ovom Sporazumu.

- 8.2 Agencija i Hrvatska provode posebne godišnje preglede kako bi se razgovaralo o konvergenciji i komplementarnosti hrvatske industrije sa svemirskom industrijom država članica Agencije.

ČLANAK 9. POVLASTICE I IMUNITETI

- 9.1 Agencija na državnom području Hrvatske ima pravnu osobnost. Posebice, ima sposobnost ugovaranja, stjecanja i raspolaganja pokretnom i nepokretnom imovinom te sudjelovanja u sudskim postupcima.
- 9.2 Agencija ima imunitet od sudske nadležnosti i izvršenja osim:
- a. ako se Agencija u određenom slučaju izričito odrekla takvog imuniteta;
 - b. u pogledu građanske tužbe treće strane za štetu nastalu zbog nesreće koju je prouzročilo motorno vozilo koje pripada Agenciji ili se njime upravlja u njezino ime, ili u pogledu prekršaja u vezi s motornim prometom koji uključuje takvo vozilo;
 - c. u pogledu izvršenja arbitražne odluke donesene na temelju članka 13. u nastavku.
- 9.3 U sklopu svoje službene djelatnosti Agencija, njezina imovina i prihodi oslobođeni su izravnih poreza u Hrvatskoj. Agencija je oslobođena i neizravnih poreza kada obavlja ili koristi kupnje ili usluge znatne vrijednosti, koje su strogo potrebne za obavljanje službenih aktivnosti Agencije u sklopu ovog Sporazuma.
- 9.4 Roba koju Agencija uvozi ili izvozi i koja je nužna za obavljanje njezine službene djelatnosti oslobođena je svih uvoznih i izvoznih carina i poreza te svih uvoznih ili izvoznih zabrana i ograničenja. Svaka takva uvezena ili izvezena roba ne smije se prodavati, posuđivati ili prenositi s plaćanjem ili bez plaćanja na državnom području Hrvatske, osim pod uvjetima koje određuje Hrvatska. Hrvatska i Agencija utvrđuju postupke koji se primjenjuju na izvoz ili uvoz imovine koja se koristi u vezi s njihovom suradnjom. Agencija surađuje s hrvatskim tijelima kako bi osigurala da se roba koju je Agencija uvezla ili izvezla koristi za njezine službene aktivnosti koje se poduzimaju u sklopu ovog Sporazuma.
- 9.5 Agencija može primiti i držati u Hrvatskoj bilo koju vrstu sredstava, valutu, gotovinu ili vrijednosne papire; može njima slobodno raspolagati u Hrvatskoj za bilo koju službenu svrhu Agencije i imati račune u bilo kojoj valuti.
- 9.6 Članovi osoblja Agencije imaju u Hrvatskoj imunitet od sudske nadležnosti za djela, uključujući pisane i izgovorene riječi, koja su počinili u obavljanju svojih dužnosti. Članovi osoblja Agencije oslobođeni su poreza na plaće, prihode, naknade i mirovine primljene u vezi s tekućom ili prethodnom službom u Agenciji.

- 9.7 Agencija i članovi osoblja Agencije oslobođeni su svih obveznih doprinosa u tijelima socijalne sigurnosti Hrvatske.
- 9.8 Kruženje publikacija i drugog informativnog materijala koje je Agencija poslala ili primila ni na koji način nije ograničeno.
- 9.9 Građevine, prostori i arhivi Agencije nepovredivi su.

ČLANAK 10. OBAVIJEST O IMENOVANOM TIJELU I PREDSTAVNIKU

Hrvatska obavješćuje glavnog ravnatelja Agencije o nazivu tijela koje je imenovano da je zastupa za provedbu ovog Sporazuma, kao i o imenima njegovih predstavnika i savjetnika koji sudjeluju na bilo kojem sastanku u skladu s gornjim člankom 6.

ČLANAK 11. ODGOVORNOST

Stranke su svaka isključivo odgovorne za provođenje vlastitih aktivnosti u izvršenju ovog Sporazuma. Posebice, svaka od njih ima pravo na naknadu štete od druge u pogledu bilo kakve štete osobama ili imovini koju je prouzročila druga stranka i međusobno se oslobađaju odgovornosti u odnosu na sve zahtjeve koje podnese treća strana u pogledu štete koju je prouzročila njezina vlastita djelatnost.

ČLANAK 12. SIGURNOST

Svaka stranka zadržava pravo poduzimanja svih mjera opreza u interesu svoje sigurnosti.

ČLANAK 13. RJEŠAVANJE SPOROVA

- 13.1 Svaki spor koji proizlazi iz primjene ili tumačenja ovog Sporazuma koji se ne može riješiti mirno između stranaka, na zahtjev bilo koje od stranaka, podnosi se arbitražnom sudu.
- 13.2 Arbitražni sud sastoji se od tri člana, jednog arbitra kojeg imenuje Agencija, jednog kojeg imenuje Hrvatska i trećeg arbitra kojeg imenuju prva dva arbitra i koji je predsjednik. Ako u roku od šest mjeseci od datuma podnošenja zahtjeva za arbitražu jedna od stranaka nije imenovala svog arbitra, na zahtjev druge stranke imenuje ga predsjednik Međunarodnog suda. Isti postupak primjenjuje se ako u roku od šest mjeseci od imenovanja prva dva arbitra oni ne imenuju predsjednika.
- 13.3 Arbitražni sud uspostavlja vlastiti postupak; njegova odluka konačna je i obvezujuća za stranke.

ČLANAK 14. Prilozi

Prilozi ovom Sporazumu čine njegov sastavni dio.

ČLANAK 15. STUPANJE NA SNAGU

15.1. Stupanje na snagu ovog Sporazuma podliježe sljedećim zahtjevima:

- a. Potpis obiju stranaka ovog Sporazuma;
- b. Odobrenje ovog Sporazuma u skladu s pravnim poretkom Hrvatske;
- c. Potpis obiju stranaka Povelje PECS-a iz članka 7. detaljno opisane u Prilogu I ovom Sporazumu. Povelja PECS-a potpisuje se i prihvaća najkasnije godinu dana nakon potpisivanja ovog Sporazuma, osim ako su se stranke dogovorile o drugom roku. U slučaju da Hrvatska ne potpiše i ne prihvati Povelju PECS-a u skladu s člankom 7. u navedenom roku, ovaj Sporazum je ništavan.

15.2. Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan kada Hrvatska obavijesti ESA-u o dovršetku njezine procedure za stupanje na snagu Sporazuma ili na dan kada obje stranke potpišu Povelju PECS-a, ovisno o tome što nastupi kasnije. Iznimno od navedenog, Prilog II primjenjuje se odmah nakon potpisivanja ovog Sporazuma.

15.3. Stupanjem na snagu ovaj Sporazum zamjenjuje Sporazum između Europske svemirske agencije i Vlade Republike Hrvatske o svemirskoj suradnji u mirnodopske svrhe i Provedbeni dogovor između Agencije i Hrvatske o tehničkoj pomoći i stručnom znanju iz preambule, pri čemu se podrazumijeva da se ti sporazumi i dalje primjenjuju u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se osigurala provedba svih dogovora i ugovora koji su sklopljeni u sklopu tih sporazuma, a koji su i dalje na snazi na dan kada ti sporazumi prestaju imati pravni učinak.

ČLANAK 16.

TRAJANJE, OBNOVA, PRESTANAK I IZMJENA I DOPUNA

16.1 Osim ako se prethodno ne prekine u skladu s odredbama članka 16.3. u nastavku, ovaj Sporazum istječe pet (5) godina nakon datuma njegova stupanja na snagu.

Jednu godinu prije isteka ovog Sporazuma stranke preispituju rezultate njegove provedbe na temelju rezultata godišnjih pregleda iz članka 8. ovog Sporazuma. Stranke na toj osnovi ispituju načine i sredstva za nastavak ili daljnji razvoj takve suradnje. Stranke posebno ispituju mogućnost da Hrvatska dobije status pridruženog člana Agencije. Osim toga, stranke mogu izvršiti reviziju u sredini treće godine trajanja ovog Sporazuma, kako bi izmjerili postignuti napredak i raspravili mogućnost daljnjeg razvoja svoje suradnje prije isteka ovog Sporazuma.

- 16.2 Ovaj Sporazum može se produžiti uzajamnim dogovorom u pisanom obliku.
- 16.3 Svaka stranka može prekinuti ovaj Sporazum slanjem pisane obavijesti drugoj stranci najmanje jednu godinu unaprijed. Prestanak stupa na snagu posljednjeg dana kalendarske godine.
- 16.4 Hrvatska i Agencija mogu zajedničkim dogovorom izmijeniti i dopuniti odredbe ovog Sporazuma. Prilozi ovom Sporazumu mogu se izmijeniti i dopuniti razmjenom pisama između stranaka. Za sve ostale izmjene i dopune ovog Sporazuma stranke poštuju svoje unutarnje postupke kojima se uređuje stupanje na snagu takvih izmjena i dopuna.
- 16.5 Prestanak ili istek ovog Sporazuma ne utječe na prava i obveze za koje je predviđeno da se nastavljaju, uključujući, ali ne ograničavajući se na one u skladu s odredbama koje se odnose na arbitražu, informacije, odgovornost, prava intelektualnog vlasništva i rješavanje sporova. Pozivi na nadmetanje i ugovori o nabavi nastavit će se do njihova završetka, pod uvjetom da je odobrena odgovarajuća aktivnost nabave, u skladu s postupkom utvrđenim u Prilogu I ovom Sporazumu, prije prestanka ili isteka ovog Sporazuma. Nakon prestanka ili isteka ovog Sporazuma Hrvatska je obvezna financirati svoj dio odobrenih sredstava za plaćanje koja odgovaraju ugovornom tijelu odobrenom na temelju proračuna za tekuću ili prethodnu financijsku godinu koja se odnosi na PECS.

Prilog I

Plan za europske države sudionice (PECS):

Ciljevi, pravila i postupci

I. Ciljevi

I.1. Opći ciljevi PECS-a

Opći cilj PECS-a je uključiti Hrvatsku u programe i aktivnosti Agencije te na najučinkovitiji način pripremiti Hrvatsku da potencijalno postane pridruženi član.

I.2. Posebni ciljevi PECS-a

1. Razviti suradnju između znanstvenih i korisničkih zajednica u Hrvatskoj i državama članicama Agencije.
2. Stvoriti i ojačati odgovarajuću industrijsku stručnost i kapacitete Hrvatske kako bi se omogućilo pošteno i pravedno industrijsko sudjelovanje u budućim programima Agencije.
3. Omogućiti neizravan pristup programima i aktivnostima ESA-e.
4. Poticati razumijevanje Hrvatske vezano uz pitanje načina organizacije i funkcioniranja Agencije, europskih svemirskih proizvoda, standarda i postupaka, posebice putem osposobljavanja i tečajeva za hrvatska izaslanstva.
5. Osigurati usklađenost svemirskih aktivnosti država članica i Hrvatske, npr. izbjegavanjem nepotrebnog udvostručavanja.

I.3. Područja i kategorije aktivnosti koje treba obuhvatiti PECS

1. PECS će obuhvaćati četiri glavne kategorije aktivnosti, kako je definirano u članku I.3.2., u sljedećih šest područja:
 - a. Znanost o svemiru, posebice svemirska astronomija i astrofizika, istraživanje Sunčeva sustava i solarno-zemaljska fizika;
 - b. Istraživanja i primjene promatranja Zemlje, posebice praćenje okoliša, meteorologija, aeronomija i geodezija;
 - c. Telekomunikacije, posebice demonstracija usluga i satelitska navigacija;

- d. Istraživanje mikrogravitacije, posebice svemirska biologija i medicina te obrada materijala;
 - e. Inženjering i uporaba zemaljskog segmenta;
 - f. Obrazovanje i podizanje svijesti.
2. Glavne kategorije djelatnosti obuhvaćene PECS-om su sljedeće:
- a. Tehnologija i oprema koja se odnosi na neobvezne programe ESA-e koji nisu na kritičnom putu za izvršenje programa Agencije („tehnologija nekritičnog puta”);
 - b. Znanstveni projekti i/ili eksperimenti;
 - c. Iskorištavanje podataka;
 - d. Potpora malim i srednjim poduzećima (MSP).
3. Detaljne aktivnosti koje će biti obuhvaćene PECS-om određuju se u tekućem petogodišnjem planu koji će se obnoviti krajem četvrte godine svakog petogodišnjeg razdoblja s obzirom na pregovore o obnovi Sporazuma između Agencije i Hrvatske za novo petogodišnje razdoblje koje počinje završetkom pete godine. Nacrt petogodišnjeg plana odobrava se u sklopu Odbora PECS-a i može se ažurirati u skladu s postupcima utvrđenima u nastavku.

II. Pravila i postupci

II.1. Provedba PECS-a

1. Agencija u skladu s člankom 5.3. ovog Sporazuma izvršava PECS sukladno svojim pravilima i postupcima, osim ako ovim ciljevima, pravilima i postupcima nije drukčije određeno.
2. Za praćenje i nadzor provedbe PECS-a osniva se poseban odbor, u daljnjem tekstu „Odbor PECS-a”. Opis poslova i poslovnik Odbora opisani su u Prilogu II.
3. Nacionalne institucije pod nadležnošću Hrvatske mogu, na zahtjev Agencije i uz suglasnost Hrvatske, pružiti tehničku potporu za jednu ili više aktivnosti koje će se provoditi u sklopu PECS-a; prema potrebi, ta se potpora pokriva razmjenom pisama između predmetne institucije i Agencije, koji se prosljeđuju, u informativne svrhe, svim ostalim ECS-ovima i Vijeću Agencije.

4. Agencija stavlja na raspolaganje svoje objekte i usluge za aktivnosti koje se obavljaju u sklopu PECS-a u skladu s odredbama članka 3.1. ovog Sporazuma. Posebice, sustavi nabave Agencije, npr. ESA-STAR i ESA-P, stavljaju se na raspolaganje registriranim trgovačkim društvima u Hrvatskoj pod sljedećim uvjetima:
 - a. Pristup programima Agencije „samo za čitanje” (engl. *read-only*) i
 - b. Puni pristup aktivnostima uključenim u PECS.

II.2. Sadržaj PECS-a

Prije početka aktivnosti za petogodišnje razdoblje Agencija izrađuje petogodišnji PECS na temelju pristiglih informacija iz Hrvatske i država članica u skladu sa sljedećim postupkom:

1. Agencija se savjetuje s Hrvatskom o svojim željama u pogledu tehnologije nekritičnih putova.
2. Uzimajući u obzir odredbe članaka 5.3. i 6. ovog Sporazuma, Agencija priprema preliminarni nacrt PECS-a koji se podnosi Odboru za industrijsku politiku (IPC) na odobrenje dvotrećinskom većinom glasova država članica.
3. Agencija nakon toga priprema konsolidirani PECS na temelju aktivnosti koje je odobrio IPC kako bi ga Odbor PECS-a ispitao i odobrio. Hrvatska u ovoj fazi obavješćuje Agenciju i Odbor PECS-a o aktivnostima koje želi poduprijeti, uzimajući u obzir konvergenciju i komplementarnost hrvatske industrije s državama članicama ESA-e. Hrvatska također obavješćuje Agenciju o iznosima kojima namjerava pridonijeti predmetnim aktivnostima.
4. Nakon što Odbor PECS-a ispita konsolidirane aktivnosti PECS-a, sve promjene u sadržaju predloženih aktivnosti koje je Odbor PECS-a zatražio, osim izbrisanih aktivnosti, ponovno se podnose IPC-u na ispitivanje i odobrenje većinom koja se zahtijeva u skladu s člankom II.2.2. Ako IPC odobri te promjene, o tome obavješćuje Odbor PECS-a, koji zatim odobrava PECS.
5. Nakon što Odbor za PECS odobri PECS, Agencija priprema „Povelju PECS-a” iz članaka 7. i 15.1., čime se Hrvatskoj omogućuje financijska obveza prema PECS- u. Povelja PECS-a uključuje upućivanja na aktivnosti koje će financirati Hrvatska kako su određene u odobrenom PECS-u i navodi odgovarajući financijski doprinos koji će Hrvatska prihvatiti, uključujući njezin financijski udio u unutarnjim troškovima Agencije iz stavka II.4., zajedno s odgovarajućom indikativnom raspodjelom i rasporedom plaćanja. Povelju PECS-a Agencija dostavlja Hrvatskoj na potpis, a nakon toga se prosljeđuje Odboru PECS-a u informativne svrhe.

6. PECS se može revidirati i ažurirati tijekom toga petogodišnjeg razdoblja kako bi se uzele u obzir nove aktivnosti koje predlaže Agencija i/ili za koje Hrvatska izrazi interes. Prije nego što Odbor PECS-a odobri reviziju PECS-a, mora ga odobriti IPC većinom potrebnom u skladu s člankom II.2.2.
7. Ako se, kao rezultat navedenog postupka, PECS-u dodaju nove aktivnosti, Povelja PECS-a na odgovarajući način se mijenja i dopunjuje.
8. Relevantni odbori za program i/ili odbori za znanstveni program obavješćuju se usporedno s Informativnom bilješkom o relevantnim odlukama IPC-a i Odbora za PECS, a najmanje jednom godišnje o nastalim odlukama.

II.3. Načela industrijske politike

1. U idealnom slučaju PECS bi trebao rezultirati koeficijentom zemljopisnog povrata od 1. Zemljopisni povrat izračunava se u skladu s Rezolucijom o Uredbi o izračunu koeficijenata zemljopisnog povrata i objavljivanju odgovarajuće statistike i prognoze (ESA/REG/009) koju je donijelo Vijeće Agencije ili s bilo kojom drugom mjerodavnom odlukom, rješenjem, rezolucijom ili drugim aktom koji je donijelo Vijeće Agencije ili njegovo izaslanstvo.
2. Pri određivanju sadržaja petogodišnjeg plana rada PECS-a i svake njegove revizije primjenjuju se sljedeća načela industrijske politike:
 - a. nenarušavanje tržišnog natjecanja;
 - b. komplementarnost s postojećim stručnim znanjem u državama članicama;
 - c. komplementarnost s aktivnostima koje se poduzimaju u odobrenim programima ESA-e;
 - d. utjecaj na razvoj korištenja usluga koje proizlaze iz europskih svemirskih sredstava;
 - e. tehnološka vrijednost za Agenciju s naglaskom na:
 - i) inovacijski potencijal
 - ii) kompatibilnost s Europskim svemirskim tehnološkim glavnim planom i/ili s budućim programskim potrebama Agencije:
 - f. poticaj europskom industrijskom umrežavanju;

- g. otvaranje novih tržišta za konkurentne dobavljače;
 - h. uključivanje MSP-ova.
3. Točne teme bit će precizirane i razvijat će se iz godine u godinu. Ograničenje na dio sredstava koji se može potrošiti na korisne terete i obrazovne aktivnosti iznosi 20 %.
 4. IPC će upotrebljavati te kriterije i pri ispitivanju i preispitivanju nacрта PECS-a.

II.4. Financijska pitanja

1. PECS se financira doprinosima Hrvatske u skladu s pravilima i postupcima Agencije, koji će se formalizirati potpisom Hrvatske Povelje PECS-a u skladu s postupcima iz stavka II.2. Hrvatska će za upravljanje programom u cijelosti pokriti neindustrijske troškove Agencije, koji će se zadržati u okviru od najviše 20 % ukupnoga financijskog doprinosa.
2. Minimalni financijski doprinos potreban za sudjelovanje bilo kojeg ECS-a u PECS-u u razdoblju od pet godina iznosi 5 mil. eura prema gospodarskim uvjetima iz 2001. godine.
3. Rad može započeti čim jedan ECS potpiše Povelju PECS-a.
4. Hrvatska može naknadno povećati svoj doprinos PECS-u, što treba provesti razmjenom pisama između Agencije i Hrvatske.
5. U slučaju ugovora koje sufinancira odabrano društvo ili drugi izvori, sudjelovanje u internim troškovima Agencije izračunava se na temelju ukupne vrijednosti ugovora.
6. Na kraju svakog petogodišnjeg razdoblja obuhvaćenog PECS-om, udio doprinosa Hrvatske koji nije namijenjen za izvršenje odgovarajućeg posla koristi se za financiranje aktivnosti koje se planiraju provesti u sljedećem petogodišnjem razdoblju obuhvaćenom PECS-om, osim ako Hrvatska ne zahtijeva drukčije.
7. U slučaju prestanka ovog Sporazuma, bilo koji doprinos Hrvatske koji nije preuzet u sklopu PECS-a Hrvatska može dodijeliti drugim programima Agencije ako postane pridružena članica ili aktivnostima koje će Hrvatska poduzeti u sklopu novoga suradničkog programa o kojima će se odlučivati zajednički u skladu s člankom 16.1. ovog Sporazuma, osim ako Hrvatska ne odluči drukčije.

II.5. Ugovorna pitanja

1. Agencija sklapa ugovore potrebne za izvršenje PECS-a u skladu sa svojim pravilima i postupcima, primjenom općih klauzula i uvjeta za ugovore ESA-e. Posebice, svi ugovori sklapaju se u eurima.
2. Ugovorne obveze koje je preuzela Agencija ograničavaju se na raspoloživa sredstva. Agencija ne objavljuje poziv za podnošenje ponuda ako sredstva za predmetne aktivnosti nisu dostatna u odnosu na procjene troškova u planu rada.
3. Aktivnosti se u pravilu provode putem otvorenog natječajnog postupka u ECS-ovima koji su izrazili interes za predmetne aktivnosti.
4. U slučaju sufinanciranih aktivnosti, Agencija zadržava potpunu vidljivost nad rashodima koje je izvođač planirao i koji su stvarno nastali, kao i nad podrijetlom svih financijskih sredstava u svrhu izvršenja ugovora. Prema potrebi to može uključivati pravo na reviziju od Agencije ili u ime Agencije.
5. Sva prava intelektualnog vlasništva koja proizlaze iz leta unutar orbite korisnog tereta uključenog u aktivnosti PECS-a uređuju se Pravilima Agencije.

II.6. Završne odredbe

Hrvatska je u načelu, ovisno o ciljevima projekta suradnje, vlasnik imovine koju je proizvela i financirala u sklopu PECS-a, kao i objekata, softvera i opreme pribavljene za njezino izvršenje, uzimajući u obzir načela kojima se uređuju ugovori Agencije.

Prilog II

Odbor Plana za europske države sudionice (Odbor PECS-a)

Opis poslova i Poslovnik

II.1 Opis poslova

Odbor PECS-a, u koordinaciji s Agencijom, prati i nadzire izvršenje PECS-a u skladu s ciljevima, pravilima i postupcima utvrđenima u Prilogu I ovom Sporazumu. U tu svrhu:

1. Ispituje i odobrava jednostavnom većinom glasova ECS-ova, nakon zaprimanja obavijesti o pristanku od IPC-a, nacrt petogodišnjeg PECS-a iz stavka II.2 Ciljeva, pravila i postupaka PECS-a i sve njegove izmjene i dopune;

Pravo glasa o nacrtu petogodišnjeg PECS-a dodjeljuje se i svim drugim potencijalnim ECS-ovima za koje je relevantni Sporazum o ECS-u potpisan, ali još nije stupio na snagu.

2. Odlučuje, u skladu s poglavljem V Poslovnika Odbora za PECS-a, o jeziku na kojem će se održavati sastanci Odbora za PECS, a takvu odluku treba donijeti običnom većinom glasova ECS-ova;
3. Uzima na znanje sve potpise ili povećanja doprinosa sudionika PECS-a kako je navedeno u Poveljama PECS-a;
4. Prima informacije o tehničkoj podršci koju pruža nacionalna institucija pod nadležnošću ECS-a iz Ciljeva, pravila i postupaka PECS-a;
5. Odobrava njegov opis poslova i poslovnik te sve njihove izmjene i dopune.

II.2 Poslovnik

Poglavlje I Sastav

1. Odbor PECS-a čine isključivo predstavnici ECS-ova.
2. Jedan predstavnik svake države članice Agencije može biti prisutan na sastancima Odbora kao promatrač. Pozivaju se predsjednici Upravnog i financijskog odbora (AFC), Odbora za industrijsku politiku (IPC), Odbora za međunarodne odnose (IRC), Odbora za programe (PB-ova) i Odbora za

znanstveni program (SPC) Agencije, kao i po jedan predstavnik svake države članice EU-a koja nije država članica Agencije koja je sklopila Sporazum o suradnji s Agencijom, da budu prisutni po službenoj dužnosti i dobiju status promatrača.

3. Svaki ECS u načelu može predstavljati najviše dva delegata. Zastupanje u svojstvu delegata podliježe podnošenju vjerodajnica predsjedavajućem, koje je izdao nadležno nacionalno tijelo.
4. Savjetnici se mogu pridružiti delegatima. O imenima i zanimanjima savjetnika obavješćuje se glavni direktor Agencije prije nego što sudjeluju u radu bilo kojeg sastanka Odbora.

Poglavlje II Predsjedanje

1. Odbor bira jednogodišnjeg predsjednika i potpredsjednika iz redova predstavnika ECS-ova.
2. Ako predsjednik ne može obavljati svoje dužnosti, umjesto nje/njega predsjedava potpredsjednik. Vršitelj dužnosti predsjednika ima iste ovlasti i dužnosti kao i predsjednik.
3. Predsjednik vodi rasprave Odbora. On ili ona nema svojstvo delegata. U obavljanju svojih dužnosti predsjednik ostaje pod nadležnošću Odbora.
4. ECS čiji delegat obavlja funkcije predsjednika imenuje delegata za vrijeme dok on/ona obavlja svoje dužnosti predsjednika.

Poglavlje III Sastanci

1. Odbor se sastaje najmanje dva puta godišnje u prostorijama Agencije, odmah nakon sastanka IRC-a.
2. Na početku svakog sastanka predsjednik dostavlja popis predstavnika na potpis.
3. Sudjelovanje predstavnika država članica Agencije i predstavnika država članica EU-a koje su sklopile Sporazum o suradnji s Agencijom, kao i predsjednika AFC-a, IPC-a, IRC-a, PB-ova i SPC-a na sastancima Odbora ni na koji način ne podrazumijeva pravo glasa.
4. Odbor na svakom sastanku određuje datum sljedećeg sastanka. Ako je potrebno, predsjednik može izmijeniti datum određen za sastanak.

5. Predsjednik može sazvati izvanredne sastanke Odbora, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev većine ECS-ova. On ili ona nastoji organizirati takve sastanke zajedno sa sastancima IRC-a.
6. Glavni direktor Agencije imenuje člana osoblja Agencije koji djeluje kao tajnik Odbora.
7. Nakon savjetovanja s predsjednikom tajnik Odbora priprema nacrt dnevnog reda koji se prosljeđuje ECS-ovima najkasnije dva tjedna prije svakog sastanka.
8. Odbor raspravlja o nacrtu dnevnog reda i prihvaća ga nakon svih potrebnih izmjena odmah nakon početka sastanka. Nacrtu dnevnog reda mogu se dodati i druge točke, ali se odluka o njima može donijeti samo ako se svi nazočni ECS-ovi slože.
9. Članovi osoblja Agencije koje imenuje glavni direktor Agencije nazočni su na sastancima Odbora.
10. Svaki ECS ima jedan glas.
11. Osim ako nije drukčije predviđeno, odluke se donose običnom većinom ECS-ovakoji su zastupljeni i glasaju.
12. Ovaj poslovnik provodit će se kako bi se olakšalo ispunjenje ciljeva PECS-a i u potpunosti će se primjenjivati kada se najmanje tri ECS-a pridruže Odboru PECS-a.

Poglavlje IV

Funkcije predsjednika i vođenje poslova

1. Predsjednik, podložno odredbama ovog Poslovnika, nadzire rad Odbora i održava red tijekom njegovih sastanaka. On ili ona proglašava otvaranje i zatvaranje svakog sastanka, usmjerava rasprave i prema potrebi ih sažima, osigurava poštivanje ovog Poslovnika, odobrava ili povlači pravo uzimanja riječi, odlučuje o točkama reda, daje prijedloge na glasovanje i objavljuje odluke. On ili ona može predložiti odgodu ili zaključenje rasprave ili odgodu ili prekid sastanka. Prije svakog glasovanja on ili ona utvrđuje da je prisutan kvorum u skladu sa stavkom 4.10 u nastavku.
2. Nitko ne preuzima riječ bez prethodnog odobrenja predsjednika. Podložno odredbama stavka 4.3., predsjednik poziva govornike redosljedom kojim su zatražili da govore. Predsjednik može pozvati govornika čije primjedbe nisu povezane s predmetnom temom.

- 3 Tijekom sastanka ECS može postaviti proceduralno pitanje. Predsjednik odmah donosi odluku o ovom pitanju. Svaki ECS može uložiti žalbu na odluku predsjednika, a u tom slučaju o žalbi se raspravlja i glasuje. Ako se žalba ne potvrdi većinom ECS-ova koji su nazočni i glasuju, odluka predsjednika ostaje. ECS koji govori o proceduralnom pitanju ne može se baviti sadržajem predmetnog pitanja.
- 4 Prednost nad svim drugim propozicijama ili prijedlozima daje se, sljedećim redoslijedom, prijedlozima za:
 - a. prekid sjednice,
 - b. zatvaranje sjednice,
 - c. odgodu pitanja o kojem se raspravlja,
 - d. završetak rasprave o pitanju o kojem se raspravlja.
- 5 Svaki prijedlog u konačnom obliku stavlja se na glasovanje. Sastanku se prijedlog podnosi u pisanom obliku na zahtjev ECS-a. U tom slučaju predsjednik ne stavlja prijedlog na sastanak dok ECS-ovi koji to žele ne dobiju tekst prijedloga.
- 6 Kad god se predloži izmjena i dopuna prijedloga, prvo se glasuje o izmjeni i dopuni. Ako se predlože dvije ili više izmjene i dopune, Odbor prvo glasuje o onoj za koju predsjednik smatra da je sadržajno najudaljenija od izvornog prijedloga. Ako prihvaćanje jedne izmjene i dopune nužno podrazumijeva odbacivanje druge izmjene i dopune, o drugoj se ne glasuje.
- 7 Svaki ECS može zatražiti da se o dijelovima izmjene i dopune glasuje posebno. Ako ovaj zahtjev naiđe na prigovor, glasuje se o prijedlogu za podjelu izmjene i dopune.
- 8 Ako ECS to zatraži, Odbor zatim glasuje o konačnom izmijenjenom i dopunjenom prijedlogu.
- 9 Ako se u vezi s istim pitanjem predlože dva ili više prijedloga, o tim se prijedlozima, osim ako Odbor ne odluči drukčije, glasuje prema redoslijedu kojim su predloženi. Nakon svakog glasovanja Odbor može odlučiti hoće li glasovati o sljedećem prijedlogu.
- 10 Kad god se ova pravila u potpunosti primjenjuju u skladu s odredbama stavka 3.12. iznad, prisutnost predstavnika većine ECS-ova nužna je kako bi se na bilo kojem sastanku Odbora PECS-a stvorio kvorum.

Poglavlje V Jezici

Sastanci Odbora održavaju se na jednom od radnih jezika Agencije, koji odabire Odbor PECS-a. Svi dokumenti za sastanke pripremaju se na odgovarajućem jeziku.

Poglavlje VI. Zapisnik

- 1 Nakon svakog sastanka Odbora tajnik Odbora sastavlja nacrt zapisnika, navodeći sadržaj rasprava i bilježeći donesene zaključke.
- 2 Nacrt zapisnika objavljuje se u najkraćem mogućem roku nakon završetka sastanka.
- 3 ECS-ovi u roku od tri tjedna od datuma priopćenja tajniku Odbora u pisanom obliku šalju prijedloge izmjena i dopuna nacrta zapisnika.
- 4 Na početku svakog sastanka Odbor odobrava zapisnik s prethodnog sastanka, nakon razmatranja svih podnesenih izmjena i dopuna.

Sastavljeno u Parizu, Francuska, dana 23. ožujka 2023, u dva izvornika, svaki na hrvatskom i engleskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna za potrebe tumačenja.

Za Republiku Hrvatsku
Radovan Fuchs, v. r.
Ministar znanosti i obrazovanja

Za Europsku svemirsku agenciju
Josef Aschbacher, v. r.
Generalni direktor

Članak 3.

Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je tijela državne uprave nadležnog za poslove znanosti.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Sporazum iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi te će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti naknadno, sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Narodne novine“, broj 28/96.).

Prilog II Sporazumu iz članka 1. ovoga Zakona privremeno se primjenjuje od datuma potpisivanja Sporazuma iz članka 1. ovoga Zakona.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. Konačnog prijedloga zakona utvrđuje se da Hrvatski sabor potvrđuje Sporazum o europskoj državi sudionici između Republike Hrvatske i Europske svemirske agencije, sukladno odredbi članka 140. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Narodne novine“, broj 28/96.), čime se iskazuje formalni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana njegovim odredbama.

U članku 2. sadržan je tekst Sporazuma u izvorniku na hrvatskom jeziku.

Člankom 3. utvrđuje se da je provedba Zakona u djelokrugu tijela državne uprave nadležnog za poslove znanosti.

Člankom 4. utvrđuje se da na dan stupanja na snagu Zakona, Sporazum iz članka 1. Zakona nije na snazi te da će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti naknadno, sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora te privremena primjena Priloga II Sporazumu iz članka 1. ovoga Zakona.

Člankom 5. Zakona uređuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

Prilog: preslika teksta Sporazuma o europskoj državi sudionici između Republike Hrvatske i Europske svemirske agencije, u izvorniku na hrvatskom jeziku

Sporazum o europskoj državi sudionici

Između

Republike Hrvatske

i

Europske svemirske agencije

European Cooperating State Agreement

between

the Republic of Croatia

and

the European Space Agency

Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu „Hrvatska”), koju zastupa Radovan Fuchs, ministar znanosti i obrazovanja,

i

Europska svemirska agencija (u daljnjem tekstu „ESA“ ili „Agencija”), međuvladina organizacija osnovana Konvencijom, otvorenom za potpisivanje u Parizu 30. svibnja 1975., koja je stupila na snagu 30. listopada 1980. (u daljnjem tekstu „Konvencija”), koju zastupa Josef Aschbacher, generalni direktor,

u daljnjem tekstu pojedinačno „stranka” ili zajedno „stranke”,

UVJERENE u prednosti održavanja i jačanja razine međunarodne suradnje u svemirskim aktivnostima isključivo u miroljubive svrhe,

UZIMAJUĆI U OBZIR Rezoluciju o provedbi mjera koje se odnose na europske države sudionice koju je Vijeće Agencije donijelo 21. ožujka 2001. (ESA/C/CL/Res. 2 (Final)), kojom je Agencija uvela novi suradnički pristup namijenjen europskim državama nečlanicama s ciljem njihova mogućeg pristupanja Konvenciji,

UZIMAJUĆI U OBZIR plodnu suradnju koja je već uspostavljena na temelju Sporazuma između Europske svemirske agencije i Vlade Republike Hrvatske o suradnji u području svemira u mirnodopske svrhe, koji je potpisan 19. veljače 2018. godine, a stupio je na snagu 7. rujna 2018. godine, te Provedbeni dogovor između Europske svemirske agencije i Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske o tehničkoj pomoći i stručnom znanju, koji je stupio na snagu 29. svibnja 2020. godine,

UZIMAJUĆI U OBZIR Rezoluciju o mjerama industrijske politike za postizanje uspješne integracije europskih država u sklopu ESA-e koju je Vijeće Agencije donijelo 13. prosinca 2018. (ESA/C/R/CCLXXVII/Res.1 (final)),

S OBZIROM na želju koju je Hrvatska izrazila za provedbom europske svemirske politike (članak II.a Konvencije) i jačanjem suradnje s Agencijom u sklopu ovoga novoga suradničkog pristupa s europskim državama sudionicama (u daljnjem tekstu „ECS” u jednini i „ECS-ovi” u množini),

UZIMAJUĆI U OBZIR članke II. i XIV.1. Konvencije,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

ČLANAK 1. SVRHA

- 1.1 Ovim Sporazumom Hrvatska postaje europska država sudionica, a stranke su suglasne surađivati u svemirskim aktivnostima u skladu s ovdje navedenim uvjetima. Hrvatska ovime potvrđuje i prihvaća da Agencija uspostavlja sporazume o suradnji s drugim državama nečlanicama slične ovom Sporazumu, čime se takve druge države kvalificiraju kao ECS-ovi.
- 1.2 Hrvatska je suglasna da će na svim razinama suradnje s Agencijom kao ECS djelovati u skladu sa svrhama za koje je Agencija osnovana, kako je određeno Konvencijom, a posebice vezano uz pitanje istraživanja i korištenja svemira isključivo u miroljubive svrhe.

ČLANAK 2. PREDNOSTI, PROVEDBA I PRIDRUŽIVANJE

- 2.1 Hrvatska sudjeluje u provedbi programa i aktivnosti Agencije, isključujući „Tehnološki razvoj” Agencije, svojim financijskim doprinosom Planu za europske države sudionice (u daljnjem tekstu „PECS”), o čijem će se sadržaju zajednički dogovoriti s Agencijom, što je podložno ostalim odredbama ovog Sporazuma.
- 2.2 Hrvatska također prima obavijesti o prilikama za znanstvene misije Agencije koje joj omogućuju da predloži nabavu instrumenata koji će se uključiti u te misije Agencije na razini Glavnog istraživača (GI) ili Istraživača suradnika (IS).

ČLANAK 3. KORIŠTENJE OBJEKATA, USLUGA I PROIZVODA

- 3.1 Podložno uvjetima iz članka 7. ovog Sporazuma te prethodnim zahtjevima i obvezama Agencije, Hrvatska ima pristup objektima i uslugama Agencije na osnovi naknade troškova za svoje nacionalne svemirske projekte obuhvaćene ovim Sporazumom. Metode za izračun troškova su one koje se primjenjuju na države članice Agencije pri korištenju objekata i usluga Agencije za vlastite nacionalne svemirske projekte. Zauzvrat, Hrvatska stavlja na raspolaganje svoje objekte i usluge Agenciji i njezinim državama članicama pod pravednim uvjetima.
- 3.2 U razvoju svoga nacionalnoga svemirskog potencijala i u planiranju nacionalnih svemirskih misija Hrvatska će se ponajprije referirati na korištenje europskih svemirskih transportnih sustava te objekata, proizvoda i usluga koji pripadaju Agenciji ili njezinim državama članicama ili su razvijeni ili djeluju pod njihovim pokroviteljstvom. Hrvatska nadalje podupire napore Agencije da promiče uporabu europskih transportnih sustava, objekata, proizvoda i usluga onih međunarodnih tijela kojima pripada, a koja koriste sustave ili usluge sa svemirskom komponentom.

ČLANAK 4.

INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

- 4.1 Za potrebe ovog Sporazuma „intelektualno vlasništvo” ima značenje navedeno u članku 2. Konvencije o osnivanju Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo, potpisane u Stockholmu 14. srpnja 1967. godine.
- 4.2 Stranke osiguravaju odgovarajuću i učinkovitu zaštitu intelektualnog vlasništva koja može proizaći iz rada obavljenog na temelju ovog Sporazuma i svih postojećih prava koja mogu doći u obzir tijekom takve suradnje.
- 4.3 Posebne odredbe o pravima na pristup, širenje i uporabu tehničkih informacija i podataka te intelektualnog vlasništva koji su razvijeni na temelju ovog Sporazuma primjenjuju se na pravila i postupke Agencije.
- 4.4 Stranke nastoje, u sklopu zakonodavstva ili propisa koji se primjenjuju na svaku od njih, olakšati razmjenu znanstvenih i tehničkih informacija, podataka i dobara od zajedničkog interesa u pogledu znanosti o svemiru, tehnologije i primjena potrebnih za provedbu ovog Sporazuma.

ČLANAK 5.

INFORMACIJE, RAZMJENA STRUČNJAKA I PRISTUP PROGRAMIMA ZA MLADE DIPLOMANTE I STIPENDISTE AGENCIJE

- 5.1 Hrvatska i Agencija razmjenjuju informacije o sljedećem:
 - a. sadržaj i planiranje njihovih sadašnjih i budućih svemirskih programa;
 - b. pitanja od znanstvenog i tehničkog interesa koja proizlaze iz njihove svemirske djelatnosti. Posebice, Hrvatska prima izvješća koja Agencija objavljuje i stavlja na raspolaganje, kao i informacije o napretku programa Agencije.
- 5.2 Pružanje bilo kakvih informacija o Agenciji u svim slučajevima podliježe poštivanju svih vlasničkih prava na takve informacije od strane Hrvatske. Hrvatska se nadalje obvezuje da neće širiti informacije koje podliježu sporazumima o povjerljivosti potpisanim s Agencijom ili koje inače nisu općenito dostupne izvan područja Hrvatske i država članica Agencije, bilo izravno ili putem posrednika koji djeluju na tim područjima ili izvan njih.
- 5.3 Hrvatska nije dužna priopćiti informacije ako smatra da bi takva komunikacija ili širenje informacija bili u neskladu ili u suprotnosti s interesima vlastitih sporazuma s trećim stranama ili uvjeta pod kojima su te informacije dobivene.

Agencija nije dužna priopćiti informacije ako smatra da bi takva komunikacija ili širenje informacija bili u neskladu ili u suprotnosti s interesima vlastitih sporazuma s trećim stranama ili uvjeta pod kojima su te informacije dobivene.
- 5.4 Hrvatska i Agencija mogu uspostaviti program za omogućavanje razmjene stručnjaka koji se bave radom u nadležnosti Agencije, u skladu sa zakonima i propisima koji se odnose na ulazak i boravak u Hrvatskoj ili odlazak iz Hrvatske i pravnim okvirom Agencije, uključujući sporazume s trećim stranama.
- 5.5 Hrvatska ima pristup programima za mlade diplomante i stipendiste Agencije, podložno uvjetima koji se zajednički dogovaraju.

- 5.6 Hrvatska i Agencija zajedno se savjetuju i kada su zastupljene na međunarodnim organizacijama, konferencijama i sastancima koji se odnose na svemirske aktivnosti, u svrhu razmjene mišljenja o pitanjima od zajedničkog interesa te nastoje, prema potrebi, uskladiti svoja stajališta o pitanjima koja bi mogla utjecati na provedbu njihovih programa i aktivnosti zajedničkog prostora.

ČLANAK 6. ODBOR PECS-A, ZASTUPANJE

- 6.1 Za pitanja od značaja za provedbu ovog Sporazuma i koordinaciju s drugim ECS-ovima, ECS-ovi osnivaju poseban odbor koji se naziva „Odbor PECS-a” i djeluje u skladu s uvjetima iz Priloga ovom Sporazumu.
- 6.2 Za pitanja vezana uz PECS i pitanja od zajedničkog interesa između ESA-e i Europske unije, Hrvatska ima pravo biti prisutna na sastancima Vijeća Agencije i njegovih podređenih tijela u svojstvu promatrača imenovanjem jednog predstavnika, koji može biti u pratnji savjetnikā. Hrvatska prima nacрте dnevnih redova i relevantne dokumente dostupne državama članicama kako bi joj se omogućilo sudjelovanje na sastancima Vijeća i njegovih podređenih tijela u svojstvu promatrača.

ČLANAK 7. FINANCIJSKI DOPRINOSI

Hrvatska će sudjelovati i, u skladu s Financijskim propisima i uputama Agencije, financijski će pridonijeti PECS-u, posebice potpisivanjem „Povelje PECS-a”, u skladu s uvjetima Priloga ovom Sporazumu.

ČLANAK 8. INDUSTRIJSKA POLITIKA

- 8.1 U pogledu zemljopisne raspodjele ugovora koji se odnose na PECS u kojem sudjeluje Hrvatska, Agencija provodi primjenjiva pravila industrijske politike iz Priloga I ovom Sporazumu.
- 8.2 Agencija i Hrvatska provode posebne godišnje preglede kako bi se razgovaralo o konvergenciji i komplementarnosti hrvatske industrije sa svemirskom industrijom država članica Agencije.

ČLANAK 9. POVLASTICE I IMUNITETI

- 9.1 Agencija na državnom području Hrvatske ima pravnu osobnost. Posebice, ima sposobnost ugovaranja, stjecanja i raspolaganja pokretnom i nepokretnom imovinom te sudjelovanja u sudskim postupcima.
- 9.2 Agencija ima imunitet od sudske nadležnosti i izvršenja osim:
- a. ako se Agencija u određenom slučaju izričito odrekla takvog imuniteta;
 - b. u pogledu građanske tužbe treće strane za štetu nastalu zbog nesreće koju je prouzročilo motorno vozilo koje pripada Agenciji ili se njime upravlja u njezino ime, ili u pogledu prekršaja u vezi s motornim prometom koji uključuje takvo vozilo;

- c. u pogledu izvršenja arbitražne odluke donesene na temelju članka 13. u nastavku.
- 9.3 U sklopu svoje službene djelatnosti Agencija, njezina imovina i prihodi oslobođeni su izravnih poreza u Hrvatskoj. Agencija je oslobođena i neizravnih poreza kada obavlja ili koristi kupnje ili usluge znatne vrijednosti, koje su strogo potrebne za obavljanje službenih aktivnosti Agencije u sklopu ovog Sporazuma.
- 9.4 Roba koju Agencija uvozi ili izvozi i koja je nužna za obavljanje njezine službene djelatnosti oslobođena je svih uvoznih i izvoznih carina i poreza te svih uvoznih ili izvoznih zabrana i ograničenja. Svaka takva uvezena ili izvezena roba ne smije se prodavati, posuđivati ili prenositi s plaćanjem ili bez plaćanja na državnom području Hrvatske, osim pod uvjetima koje određuje Hrvatska. Hrvatska i Agencija utvrđuju postupke koji se primjenjuju na izvoz ili uvoz imovine koja se koristi u vezi s njihovom suradnjom. Agencija surađuje s hrvatskim tijelima kako bi osigurala da se roba koju je Agencija uvezla ili izvezla koristi za njezine službene aktivnosti koje se poduzimaju u sklopu ovog Sporazuma.
- 9.5 Agencija može primati i držati u Hrvatskoj bilo koju vrstu sredstava, valutu, gotovinu ili vrijednosne papire; može njima slobodno raspolagati u Hrvatskoj za bilo koju službenu svrhu Agencije i imati račune u bilo kojoj valuti.
- 9.6 Članovi osoblja Agencije imaju u Hrvatskoj imunitet od sudske nadležnosti za djela, uključujući pisane i izgovorene riječi, koja su počinili u obavljanju svojih dužnosti. Članovi osoblja Agencije oslobođeni su poreza na plaće, prihode, naknade i mirovine primljene u vezi s tekućom ili prethodnom službom u Agenciji.
- 9.7 Agencija i članovi osoblja Agencije oslobođeni su svih obveznih doprinosa u tijelima socijalne sigurnosti Hrvatske.
- 9.8 Kruženje publikacija i drugog informativnog materijala koje je Agencija poslala ili primila ni na koji način nije ograničeno.
- 9.9 Građevine, prostori i arhivi Agencije nepovredivi su.

ČLANAK 10.

OBAVIJEST O IMENOVANOM TIJELU I PREDSTAVNIKU

Hrvatska obavještuje glavnog ravnatelja Agencije o nazivu tijela koje je imenovano da je zastupa za provedbu ovog Sporazuma, kao i o imenima njegovih predstavnika i savjetnika koji sudjeluju na bilo kojem sastanku u skladu s gornjim člankom 6.

ČLANAK 11.

ODGOVORNOST

Stranke su svaka isključivo odgovorne za provođenje vlastitih aktivnosti u izvršenju ovog Sporazuma. Posebice, svaka od njih ima pravo na naknadu štete od druge u pogledu bilo kakve štete osobama ili imovini koju je prouzročila druga stranka i međusobno se oslobađaju odgovornosti u odnosu na sve zahtjeve koje podnese treća strana u pogledu štete koju je prouzročila njezina vlastita djelatnost.

ČLANAK 12. SIGURNOST

Svaka stranka zadržava pravo poduzimanja svih mjera opreza u interesu svoje sigurnosti.

ČLANAK 13. RJEŠAVANJE SPOROVA

- 13.1 Svaki spor koji proizlazi iz primjene ili tumačenja ovog Sporazuma koji se ne može riješiti mirno između stranaka, na zahtjev bilo koje od stranaka, podnosi se arbitražnom sudu.
- 13.2 Arbitražni sud sastoji se od tri člana, jednog arbitra kojeg imenuje Agencija, jednog kojeg imenuje Hrvatska i trećeg arbitra kojeg imenuju prva dva arbitra i koji je predsjednik. Ako u roku od šest mjeseci od datuma podnošenja zahtjeva za arbitražu jedna od stranaka nije imenovala svog arbitra, na zahtjev druge stranke imenuje ga predsjednik Međunarodnog suda. Isti postupak primjenjuje se ako u roku od šest mjeseci od imenovanja prva dva arbitra oni ne imenuju predsjednika.
- 13.3 Arbitražni sud uspostavlja vlastiti postupak; njegova odluka konačna je i obvezujuća za stranke.

ČLANAK 14. Prilozi

Prilozi ovom Sporazumu čine njegov sastavni dio.

ČLANAK 15. STUPANJE NA SNAGU

- 15.1. Stupanje na snagu ovog Sporazuma podliježe sljedećim zahtjevima:
- Potpis obiju stranaka ovog Sporazuma;
 - Odobrenje ovog Sporazuma u skladu s pravnim poretkom Hrvatske;
 - Potpis obiju stranaka Povelje PECS-a iz članka 7. detaljno opisane u Prilogu I ovom Sporazumu. Povelja PECS-a potpisuje se i prihvaća najkasnije godinu dana nakon potpisivanja ovog Sporazuma, osim ako su se stranke dogovorile o drugom roku. U slučaju da Hrvatska ne potpiše i ne prihvati Povelju PECS-a u skladu s člankom 7. u navedenom roku, ovaj Sporazum je ništavan.
- 15.2. Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan kada Hrvatska obavijesti ESA-u o dovršetku njezine procedure za stupanje na snagu Sporazuma ili na dan kada obje stranke potpišu Povelju PECS-a, ovisno o tome što nastupi kasnije. Iznimno od navedenog, Prilog II primjenjuje se odmah nakon potpisivanja ovog Sporazuma.
- 15.3. Stupanjem na snagu ovaj Sporazum zamjenjuje Sporazum između Europske svemirske agencije i Vlade Republike Hrvatske o svemirskoj suradnji u mirnodopske svrhe i Provedbeni dogovor između Agencije i Hrvatske o tehničkoj pomoći i stručnom znanju iz preambule, pri čemu se podrazumijeva da se ti sporazumi i dalje primjenjuju u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se osigurala provedba svih dogovora i ugovora koji su sklopljeni u sklopu tih sporazuma, a koji su i dalje na snazi na dan kada ti sporazumi prestaju imati pravni učinak.

ČLANAK 16.
TRAJANJE, OBNOVA, PRESTANAK I IZMJENA I DOPUNA

16.1 Osim ako se prethodno ne prekine u skladu s odredbama članka 16.3. u nastavku, ovaj Sporazum istječe pet (5) godina nakon datuma njegova stupanja na snagu.

Jednu godinu prije isteka ovog Sporazuma stranke preispituju rezultate njegove provedbe na temelju rezultata godišnjih pregleda iz članka 8. ovog Sporazuma. Stranke na toj osnovi ispituju načine i sredstva za nastavak ili daljnji razvoj takve suradnje. Stranke posebno ispituju mogućnost da Hrvatska dobije status pridruženog člana Agencije. Osim toga, stranke mogu izvršiti reviziju u sredini treće godine trajanja ovog Sporazuma, kako bi izmjerili postignuti napredak i raspravili mogućnost daljnjeg razvoja svoje suradnje prije isteka ovog Sporazuma.

16.2 Ovaj Sporazum može se produljiti uzajamnim dogovorom u pisanom obliku.

16.3 Svaka stranka može prekinuti ovaj Sporazum slanjem pisane obavijesti drugoj stranci najmanje jednu godinu unaprijed. Prestanak stupa na snagu posljednjeg dana kalendarske godine.

16.4 Hrvatska i Agencija mogu zajedničkim dogovorom izmijeniti i dopuniti odredbe ovog Sporazuma. Prilozi ovom Sporazumu mogu se izmijeniti i dopuniti razmjenom pisama između stranaka. Za sve ostale izmjene i dopune ovog Sporazuma stranke poštuju svoje unutarnje postupke kojima se uređuje stupanje na snagu takvih izmjena i dopuna.

16.5 Prestanak ili istek ovog Sporazuma ne utječe na prava i obveze za koje je predviđeno da se nastavljaju, uključujući, ali ne ograničavajući se na one u skladu s odredbama koje se odnose na arbitražu, informacije, odgovornost, prava intelektualnog vlasništva i rješavanje sporova. Pozivi na nadmetanje i ugovori o nabavi nastaviti će se do njihova završetka, pod uvjetom da je odobrena odgovarajuća aktivnost nabave, u skladu s postupkom utvrđenim u Prilogu I ovom Sporazumu, prije prestanka ili isteka ovog Sporazuma. Nakon prestanka ili isteka ovog Sporazuma Hrvatska je obvezna financirati svoj dio odobrenih sredstava za plaćanje koja odgovaraju ugovornom tijelu odobrenom na temelju proračuna za tekuću ili prethodnu financijsku godinu koja se odnosi na PECS.

Prilog I

Plan za europske države sudionice (PECS):

Ciljevi, pravila i postupci

I. Ciljevi

I.1. Opći ciljevi PECS-a

Opći cilj PECS-a je uključiti Hrvatsku u programe i aktivnosti Agencije te na najučinkovitiji način pripremiti Hrvatsku da potencijalno postane pridruženi član.

I.2. Posebni ciljevi PECS-a

1. Razviti suradnju između znanstvenih i korisničkih zajednica u Hrvatskoj i državama članicama Agencije.
2. Stvoriti i ojačati odgovarajuću industrijsku stručnost i kapacitete Hrvatske kako bi se omogućilo pošteno i pravedno industrijsko sudjelovanje u budućim programima Agencije.
3. Omogućiti neizravan pristup programima i aktivnostima ESA-e.
4. Poticati razumijevanje Hrvatske vezano uz pitanje načina organizacije i funkcioniranja Agencije, europskih svemirskih proizvoda, standarda i postupaka, posebice putem osposobljavanja i tečajeva za hrvatska izaslanstva.
5. Osigurati usklađenost svemirskih aktivnosti država članica i Hrvatske, npr. izbjegavanjem nepotrebnog udvostručavanja.

I.3. Područja i kategorije aktivnosti koje treba obuhvatiti PECS

1. PECS će obuhvaćati četiri glavne kategorije aktivnosti, kako je definirano u članku I.3.2., u sljedećih šest područja:
 - a. Znanost o svemiru, posebice svemirska astronomija i astrofizika, istraživanje Sunčeva sustava i solarno-zemaljska fizika;
 - b. Istraživanja i primjene promatranja Zemlje, posebice praćenje okoliša, meteorologija, aeronomija i geodezija;
 - c. Telekomunikacije, posebice demonstracija usluga i satelitska navigacija;
 - d. Istraživanje mikrogravitacije, posebice svemirska biologija i medicina te obrada materijala;
 - e. Inženjering i uporaba zemaljskog segmenta;
 - f. Obrazovanje i podizanje svijesti.
2. Glavne kategorije djelatnosti obuhvaćene PECS-om su sljedeće:
 - a. Tehnologija i oprema koja se odnosi na neobvezne programe ESA-e koji nisu na kritičnom putu za izvršenje programa Agencije („tehnologija nekritičnog puta”);
 - b. Znanstveni projekti i/ili eksperimenti;

- c. Iskorištavanje podataka;
 - d. Potpora malim i srednjim poduzećima (MSP).
3. Detaljne aktivnosti koje će biti obuhvaćene PECS-om određuju se u tekućem petogodišnjem planu koji će se obnoviti krajem četvrte godine svakog petogodišnjeg razdoblja s obzirom na pregovore o obnovi Sporazuma između Agencije i Hrvatske za novo petogodišnje razdoblje koje počinje završetkom pete godine. Nacrt petogodišnjeg plana odobrava se u sklopu Odbora PECS-a i može se ažurirati u skladu s postupcima utvrđenima u nastavku.

II. Pravila i postupci

II.1. Provedba PECS-a

1. Agencija u skladu s člankom 5.3. ovog Sporazuma izvršava PECS sukladno svojim pravilima i postupcima, osim ako ovim ciljevima, pravilima i postupcima nije drukčije određeno.
2. Za praćenje i nadzor provedbe PECS-a osniva se poseban odbor, u daljnjem tekstu „Odbor PECS-a”. Opis poslova i poslovnik Odbora opisani su u Prilogu II.
3. Nacionalne institucije pod nadležnošću Hrvatske mogu, na zahtjev Agencije i uz suglasnost Hrvatske, pružiti tehničku potporu za jednu ili više aktivnosti koje će se provoditi u sklopu PECS-a; prema potrebi, ta se potpora pokriva razmjenom pisama između predmetne institucije i Agencije, koji se prosljeđuju, u informativne svrhe, svim ostalim ECS-ovima i Vijeću Agencije.
4. Agencija stavlja na raspolaganje svoje objekte i usluge za aktivnosti koje se obavljaju u sklopu PECS-a u skladu s odredbama članka 3.1. ovog Sporazuma. Posebice, sustavi nabave Agencije, npr. ESA-STAR i ESA-P, stavljaju se na raspolaganje registriranim trgovačkim društvima u Hrvatskoj pod sljedećim uvjetima:
 - a. Pristup programima Agencije „samo za čitanje” (engl. *read-only*) i
 - b. Puni pristup aktivnostima uključenim u PECS.

II.2. Sadržaj PECS-a

Prije početka aktivnosti za petogodišnje razdoblje Agencija izrađuje petogodišnji PECS na temelju pristiglih informacija iz Hrvatske i država članica u skladu sa sljedećim postupkom:

1. Agencija se savjetuje s Hrvatskom o svojim željama u pogledu tehnologije nekritičnih putova.
2. Uzimajući u obzir odredbe članaka 5.3. i 6. ovog Sporazuma, Agencija priprema preliminarni nacrt PECS-a koji se podnosi Odboru za industrijsku politiku (IPC) na odobrenje dvotrećinskom većinom glasova država članica.
3. Agencija nakon toga priprema konsolidirani PECS na temelju aktivnosti koje je odobrio IPC kako bi ga Odbor PECS-a ispitao i odobrio. Hrvatska u ovoj fazi obavješćuje Agenciju i Odbor PECS-a o aktivnostima koje želi poduprijeti, uzimajući u obzir konvergenciju i komplementarnost hrvatske industrije s državama članicama ESA-e. Hrvatska također obavješćuje Agenciju o iznosima kojima namjerava pridonijeti predmetnim aktivnostima.

4. Nakon što Odbor PECS-a ispita konsolidirane aktivnosti PECS-a, sve promjene u sadržaju predloženih aktivnosti koje je Odbor PECS-a zatražio, osim izbrisanih aktivnosti, ponovno se podnose IPC-u na ispitivanje i odobrenje većinom koja se zahtijeva u skladu s člankom II.2.2. Ako IPC odobri te promjene, o tome obavješćuje Odbor PECS-a, koji zatim odobrava PECS.
5. Nakon što Odbor za PECS odobri PECS, Agencija priprema „Povelju PECS-a” iz članaka 7. i 15.1., čime se Hrvatskoj omogućuje financijska obveza prema PECS-u. Povelja PECS-a uključuje upućivanja na aktivnosti koje će financirati Hrvatska kako su određene u odobrenom PECS-u i navodi odgovarajući financijski doprinos koji će Hrvatska prihvatiti, uključujući njezin financijski udio u unutarnjim troškovima Agencije iz stavka II.4., zajedno s odgovarajućom indikativnom raspodjelom i rasporedom plaćanja. Povelju PECS-a Agencija dostavlja Hrvatskoj na potpis, a nakon toga se prosljeđuje Odboru PECS-a u informativne svrhe.
6. PECS se može revidirati i ažurirati tijekom toga petogodišnjeg razdoblja kako bi se uzele u obzir nove aktivnosti koje predlaže Agencija i/ili za koje Hrvatska izrazi interes. Prije nego što Odbor PECS-a odobri reviziju PECS-a, mora ga odobriti IPC većinom potrebnom u skladu s člankom II.2.2.
7. Ako se, kao rezultat navedenog postupka, PECS-u dodaju nove aktivnosti, Povelja PECS-a na odgovarajući način se mijenja i dopunjuje.
8. Relevantni odbori za program i/ili odbori za znanstveni program obavješćuju se usporedno s Informativnom bilješkom o relevantnim odlukama IPC-a i Odbora za PECS, a najmanje jednom godišnje o nastalim odlukama.

II.3. Načela industrijske politike

1. U idealnom slučaju PECS bi trebao rezultirati koeficijentom zemljopisnog povrata od 1. Zemljopisni povrat izračunava se u skladu s Rezolucijom o Uredbi o izračunu koeficijenta zemljopisnog povrata i objavljivanju odgovarajuće statistike i prognoze (ESA/REG/009) koju je donijelo Vijeće Agencije ili s bilo kojom drugom mjerodavnom odlukom, rješenjem, rezolucijom ili drugim aktom koji je donijelo Vijeće Agencije ili njegovo izaslanstvo.
2. Pri određivanju sadržaja petogodišnjeg plana rada PECS-a i svake njegove revizije primjenjuju se sljedeća načela industrijske politike:
 - a. nenarušavanje tržišnog natjecanja;
 - b. komplementarnost s postojećim stručnim znanjem u državama članicama;
 - c. komplementarnost s aktivnostima koje se poduzimaju u odobrenim programima ESA-e;
 - d. utjecaj na razvoj korištenja usluga koje proizlaze iz europskih svemirskih sredstava;
 - e. tehnološka vrijednost za Agenciju s naglaskom na:
 - i. inovacijski potencijal
 - ii. kompatibilnost s Europskim svemirskim tehnološkim glavnim planom i/ili s budućim programskim potrebama Agencije;
 - f. poticaj europskom industrijskom umrežavanju;

- g. otvaranje novih tržišta za konkurentne dobavljače;
 - h. uključivanje MSP-ova.
3. Točne teme bit će precizirane i razvijat će se iz godine u godinu. Ograničenje na dio sredstava koji se može potrošiti na korisne terete i obrazovne aktivnosti iznosi 20 %.
 4. IPC će upotrebljavati te kriterije i pri ispitivanju i preispitivanju nacрта PECS-a.

II.4. Financijska pitanja

1. PECS se financira doprinosima Hrvatske u skladu s pravilima i postupcima Agencije, koji će se formalizirati potpisom Hrvatske Povelje PECS-a u skladu s postupcima iz stavka II.2. Hrvatska će za upravljanje programom u cijelosti pokriti neindustrijske troškove Agencije, koji će se zadržati u okviru od najviše 20 % ukupnoga financijskog doprinosa.
2. Minimalni financijski doprinos potreban za sudjelovanje bilo kojeg ECS-a u PECS-u u razdoblju od pet godina iznosi 5 mil. eura prema gospodarskim uvjetima iz 2001. godine.
3. Rad može započeti čim jedan ECS potpiše Povelju PECS-a.
4. Hrvatska može naknadno povećati svoj doprinos PECS-u, što treba provesti razmjernom pisama između Agencije i Hrvatske.
5. U slučaju ugovora koje sufinancira odabrano društvo ili drugi izvori, sudjelovanje u internim troškovima Agencije izračunava se na temelju ukupne vrijednosti ugovora.
6. Na kraju svakog petogodišnjeg razdoblja obuhvaćenog PECS-om, udio doprinosa Hrvatske koji nije namijenjen za izvršenje odgovarajućeg posla koristi se za financiranje aktivnosti koje se planiraju provesti u sljedećem petogodišnjem razdoblju obuhvaćenom PECS-om, osim ako Hrvatska ne zahtijeva drukčije.
7. U slučaju prestanka ovog Sporazuma, bilo koji doprinos Hrvatske koji nije preuzet u sklopu PECS-a Hrvatska može dodijeliti drugim programima Agencije ako postane pridružena članica ili aktivnostima koje će Hrvatska poduzeti u sklopu novoga suradničkog programa o kojima će se odlučivati zajednički u skladu s člankom 16.1. ovog Sporazuma, osim ako Hrvatska ne odluči drukčije.

II.5. Ugovorna pitanja

1. Agencija sklapa ugovore potrebne za izvršenje PECS-a u skladu sa svojim pravilima i postupcima, primjenom općih klauzula i uvjeta za ugovore ESA-e. Posebice, svi ugovori sklapaju se u eurima.
2. Ugovorne obveze koje je preuzela Agencija ograničavaju se na raspoloživa sredstva. Agencija ne objavljuje poziv za podnošenje ponuda ako sredstva za predmetne aktivnosti nisu dostatna u odnosu na procjene troškova u planu rada.
3. Aktivnosti se u pravilu provode putem otvorenog natječajnog postupka u ECS-ovima koji su izrazili interes za predmetne aktivnosti.
4. U slučaju sufinanciranih aktivnosti, Agencija zadržava potpunu vidljivost nad rashodima koje je izvođač planirao i koji su stvarno nastali, kao i nad podrijetlom

svih financijskih sredstava u svrhu izvršenja ugovora. Prema potrebi to može uključivati pravo na reviziju od Agencije ili u ime Agencije.

5. Sva prava intelektualnog vlasništva koja proizlaze iz leta unutar orbite korisnog tereta uključenog u aktivnosti PECS-a uređuju se Pravilima Agencije.

II.6. Završne odredbe

Hrvatska je u načelu, ovisno o ciljevima projekta suradnje, vlasnik imovine koju je proizvela i financirala u sklopu PECS-a, kao i objekata, softvera i opreme pribavljene za njezino izvršenje, uzimajući u obzir načela kojima se uređuju ugovori Agencije.

Prilog II

Odbor Plana za europske države sudionice (Odbor PECS-a)

Opis poslova i Poslovnik

II.1 Opis poslova

Odbor PECS-a, u koordinaciji s Agencijom, prati i nadzire izvršenje PECS-a u skladu s ciljevima, pravilima i postupcima utvrđenima u Prilogu I ovom Sporazumu. U tu svrhu:

1. Ispituje i odobrava jednostavnom većinom glasova ECS-ova, nakon zaprimanja obavijesti o pristanku od IPC-a, nacrt petogodišnjeg PECS-a iz stavka II.2 Ciljeva, pravila i postupaka PECS-a i sve njegove izmjene i dopune;

Pravo glasa o nacrtu petogodišnjeg PECS-a dodjeljuje se i svim drugim potencijalnim ECS-ovima za koje je relevantni Sporazum o ECS-u potpisan, ali još nije stupio na snagu.
2. Odlučuje, u skladu s poglavljem V Poslovnika Odbora za PECS-a, o jeziku na kojem će se održavati sastanci Odbora za PECS, a takvu odluku treba donijeti običnom većinom glasova ECS-ova;
3. Uzima na znanje sve potpise ili povećanja doprinosa sudionika PECS-a kako je navedeno u Poveljama PECS-a;
4. Prima informacije o tehničkoj podršci koju pruža nacionalna institucija pod nadležnošću ECS-a iz Ciljeva, pravila i postupaka PECS-a;
5. Odobrava njegov opis poslova i poslovnik te sve njihove izmjene i dopune.

II.2 Poslovnik

Poglavlje I Sastav

1. Odbor PECS-a čine isključivo predstavnici ECS-ova.
2. Jedan predstavnik svake države članice Agencije može biti prisutan na sastancima Odbora kao promatrač. Pozivaju se predsjednici Upravnog i financijskog odbora (AFC), Odbora za industrijsku politiku (IPC), Odbora za međunarodne odnose (IRC), Odbora za programe (PB-ova) i Odbora za znanstveni program (SPC) Agencije, kao i po jedan predstavnik svake države članice EU-a koja nije država članica Agencije koja je sklopila Sporazum o suradnji s Agencijom, da budu prisutni po službenoj dužnosti i dobiju status promatrača.
3. Svaki ECS u načelu može predstavljati najviše dva delegata. Zastupanje u svojstvu delegata podliježe podnošenju vjerodajnica predsjedavajućem, koje je izdalo nadležno nacionalno tijelo.
4. Savjetnici se mogu pridružiti delegatima. O imenima i zanimanjima savjetnika obavješćuje se glavni direktor Agencije prije nego što sudjeluju u radu bilo kojeg sastanka Odbora.

Poglavlje II Predsjedanje

1. Odbor bira jednogodišnjeg predsjednika i potpredsjednika iz redova predstavnika ECS-ova.
2. Ako predsjednik ne može obavljati svoje dužnosti, umjesto nje/njega predsjednik potpredsjednik. Vršitelj dužnosti predsjednika ima iste ovlasti i dužnosti kao i predsjednik.
3. Predsjednik vodi rasprave Odbora. On ili ona nema svojstvo delegata. U obavljanju svojih dužnosti predsjednik ostaje pod nadležnošću Odbora.
4. ECS čiji delegat obavlja funkcije predsjednika imenuje delegata za vrijeme dok on/ona obavlja svoje dužnosti predsjednika.

Poglavlje III Sastanci

1. Odbor se sastaje najmanje dva puta godišnje u prostorijama Agencije, odmah nakon sastanka IRC-a.
2. Na početku svakog sastanka predsjednik dostavlja popis predstavnika na potpis.
3. Sudjelovanje predstavnika država članica Agencije i predstavnika država članica EU-a koje su sklopile Sporazum o suradnji s Agencijom, kao i predsjednika AFC-a, IPC-a, IRC-a, PB-ova i SPC-a na sastancima Odbora ni na koji način ne podrazumijeva pravo glasa.
4. Odbor na svakom sastanku određuje datum sljedećeg sastanka. Ako je potrebno, predsjednik može izmijeniti datum određen za sastanak.
5. Predsjednik može sazvati izvanredne sastanke Odbora, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev većine ECS-ova. On ili ona nastoji organizirati takve sastanke zajedno sa sastancima IRC-a.
6. Glavni direktor Agencije imenuje člana osoblja Agencije koji djeluje kao tajnik Odbora.
7. Nakon savjetovanja s predsjednikom tajnik Odbora priprema nacrt dnevnog reda koji se prosljeđuje ECS-ovima najkasnije dva tjedna prije svakog sastanka.
8. Odbor raspravlja o nacrtu dnevnog reda i prihvaća ga nakon svih potrebnih izmjena odmah nakon početka sastanka. Nacrtu dnevnog reda mogu se dodati i druge točke, ali se odluka o njima može donijeti samo ako se svi nazočni ECS-ovi slože.
9. Članovi osoblja Agencije koje imenuje glavni direktor Agencije nazočni su na sastancima Odbora.
10. Svaki ECS ima jedan glas.
11. Osim ako nije drukčije predviđeno, odluke se donose običnom većinom ECS-ova koji su zastupljeni i glasaju.
12. Ovaj poslovnik provodit će se kako bi se olakšalo ispunjenje ciljeva PECS-a i u potpunosti će se primjenjivati kada se najmanje tri ECS-a pridruže Odboru PECS-a.

Poglavlje IV

Funkcije predsjednika i vođenje poslova

- 1 Predsjednik, podložno odredbama ovog Poslovnika, nadzire rad Odbora i održava red tijekom njegovih sastanaka. On ili ona proglašava otvaranje i zatvaranje svakog sastanka, usmjerava rasprave i prema potrebi ih sažima, osigurava poštivanje ovog Poslovnika, odobrava ili povlači pravo uzimanja riječi, odlučuje o točkama reda, daje prijedloge na glasovanje i objavljuje odluke. On ili ona može predložiti odgodu ili zaključenje rasprave ili odgodu ili prekid sastanka. Prije svakog glasovanja on ili ona utvrđuje da je prisutan kvorum u skladu sa stavkom 4.10 u nastavku.
- 2 Nitko ne preuzima riječ bez prethodnog odobrenja predsjednika. Podložno odredbama stavka 4.3., predsjednik poziva govornike redosljedom kojim su zatražili da govore. Predsjednik može pozvati govornika čije primjedbe nisu povezane s predmetnom temom.
- 3 Tijekom sastanka ECS može postaviti proceduralno pitanje. Predsjednik odmah donosi odluku o ovom pitanju. Svaki ECS može uložiti žalbu na odluku predsjednika, a u tom slučaju o žalbi se raspravlja i glasuje. Ako se žalba ne potvrdi većinom ECS-ova koji su nazočni i glasuju, odluka predsjednika ostaje. ECS koji govori o proceduralnom pitanju ne može se baviti sadržajem predmetnog pitanja.
- 4 Prednost nad svim drugim propozicijama ili prijedlozima daje se, sljedećim redosljedom, prijedlozima za:
 - a. prekid sjednice,
 - b. zatvaranje sjednice,
 - c. odgodu pitanja o kojem se raspravlja,
 - d. završetak rasprave o pitanju o kojem se raspravlja.
- 5 Svaki prijedlog u konačnom obliku stavlja se na glasovanje. Sastanku se prijedlog podnosi u pisanom obliku na zahtjev ECS-a. U tom slučaju predsjednik ne stavlja prijedlog na sastanak dok ECS-ovi koji to žele ne dobiju tekst prijedloga.
- 6 Kad god se predloži izmjena i dopuna prijedloga, prvo se glasuje o izmjeni i dopuni. Ako se predlože dvije ili više izmjene i dopune, Odbor prvo glasuje o onoj za koju predsjednik smatra da je sadržajno najudaljenija od izvornog prijedloga. Ako prihvatanje jedne izmjene i dopune nužno podrazumijeva odbacivanje druge izmjene i dopune, o drugoj se ne glasuje.
- 7 Svaki ECS može zatražiti da se o dijelovima izmjene i dopune glasuje posebno. Ako ovaj zahtjev naiđe na prigovor, glasuje se o prijedlogu za podjelu izmjene i dopune.
- 8 Ako ECS to zatraži, Odbor zatim glasuje o konačnom izmijenjenom i dopunjenom prijedlogu.
- 9 Ako se u vezi s istim pitanjem predlože dva ili više prijedloga, o tim se prijedlozima, osim ako Odbor ne odluči drukčije, glasuje prema redosljedu kojim

su predloženi. Nakon svakog glasovanja Odbor može odlučiti hoće li glasovati o sljedećem prijedlogu.

- 10 Kad god se ova pravila u potpunosti primjenjuju u skladu s odredbama stavka 3.12. iznad, prisutnost predstavnika većine ECS-ova nužna je kako bi se na bilo kojem sastanku Odbora PECS-a stvorio kvorum.

Poglavlje V

Jezici

Sastanci Odbora održavaju se na jednom od radnih jezika Agencije, koji odabire Odbor PECS-a. Svi dokumenti za sastanke pripremaju se na odgovarajućem jeziku.

Poglavlje VI.

Zapisnik

- 1 Nakon svakog sastanka Odbora tajnik Odbora sastavlja nacrt zapisnika, navodeći sadržaj rasprava i bilježeći donesene zaključke.
- 2 Nacrt zapisnika objavljuje se u najkraćem mogućem roku nakon završetka sastanka.
- 3 ECS-ovi u roku od tri tjedna od datuma priopćenja tajniku Odbora u pisanom obliku šalju prijedloge izmjena i dopuna nacрта zapisnika.
- 4 Na početku svakog sastanka Odbor odobrava zapisnik s prethodnog sastanka, nakon razmatranja svih podnesenih izmjena i dopuna.

Sastavljeno u Parizu, Francuska, dana 23. ožujka 2023, u dva izvornika, svaki na hrvatskom i engleskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna za potrebe tumačenja.

Done in Paris, France, on 23 March 2023, in two originals in the Croatian and English languages, both texts being equally authentic for the purposes of interpretation.



Za Republiku Hrvatsku
Radovan Fuchs
Ministar znanosti i obrazovanja

For the Republic of Croatia
Radovan Fuchs
Minister of Science and Education



Za Europsku svemirsku agenciju
Josef Aschbacher
Generalni direktor

For the European Space Agency
Josef Aschbacher
Director General

